

A VIDÉKI, HEGYVIDÉKI ÉS TÁVOLI TERÜLETEK, VALAMINT INTELLIGENS FALVAK INTERGROUP (RUMRA intergroup) SZEREPE A VIDÉKI KISTELEPÜLÉSEK ÉRDEKEINEK ÉRVÉNYESÍTÉSÉBEN

Dr. Brucker Balázs

Tudományos munkatárs, KRTK RKI DTO

Falukonferencia

Pécs, 2021. szeptember 22.

A 132294. számú „Kormányzati kihívások periférikus térségekben” projekt a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a K pályázati program finanszírozásában valósult meg.

FOGALMI KERET: A VIDÉKI KISTELEPÜLÉSEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

□ Vidéki térség definíciója:

- A vidéki területek meghatározása, attól függően, hogy a ruralitást milyen szempontból vizsgáljuk (földrajzi, szociális, gazdasági vagy kulturális), különböző kritériumok szerint történhet; ugyanakkor a különböző szempontú vidéklehatárolások más-más földrajzi lefedettséget eredményeznek (Maác 2001). Ezzel összefüggésben elmondható, hogy számos vidékdefiníció létezik, melyekre egyaránt igaz, hogy különböző kritériumokra (népességszám, népsűrűség stb.) és a hozzájuk rendelt határértékekre helyezik a hangsúlyt. (Kis 2011)

FOGALMI KERET: A VIDÉKI KISTELEPÜLÉSEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

□ Vidéki térség definíciója:

- Európai Bizottság: *A vidéki társadalom jövője* c. jelentés (1988):
„a vidék vagy vidéki térség fogalma nem csupán földrajzi lehatárolást jelent, hanem az vonatkozik a társadalom és gazdaság egészének szerkezetére, a tevékenységek széles skáláját felölelve. A vidéki térségek nemcsak lakó- és munkahelyül szolgálnak, hanem a társadalom egésze számára kiemelkedően fontos funkciókkal bírnak.”

FOGALMI KERET:

A VIDÉKI KISTELEPÜLÉSEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

□ Vidéki térség definíciója:

- Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése által elfogadott *Vidéki Térségek Európai Chartája* (1996):

*„a vidéki térség olyan szárazföldet, belső vagy tengerparti területet jelent, amely **kisvárosokat és falvakat** foglal magába, ahol a terület legnagyobb részét a következőkre fordítják: mezőgazdaság, erdészet, akvakultúra és halászat; a vidéki lakosok gazdasági és kulturális tevékenységei (kézművesség, ipar, szolgáltatások stb.); nem városi jellegű pihenés és rekreáció, természetvédelem; egyéb célok, például lakóhely.”*

*„olyan tágabb értelemben vett terület értendő, amelyben **a falvak és a kisebb városok**, gazdaságilag és szociálisan egységes egészet alkotnak és összehasonlítva a városi térségekkel bennük:*

- számottevően alacsonyabb a lakosság, a gazdasági, szociális és kulturális struktúrák koncentrációja, valamint*
- a terület nagyobb részét mezőgazdasági, erdőgazdasági, természetvédelmi és kikapcsolódási célokra használják.”*

> A Charta megfogalmazása tág interpretációt tesz lehetővé...

FOGALMI KERET:

A VIDÉKI KISTELEPÜLÉSEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

□ Vidéki térség definíciója:

- Európában és az Európai Unióban sincs egységesen alkalmazott módszer és mérce a rurális térségek lehatárolására.
- Általában a településszerkezetet, a területhasznosítást, a gazdasági funkciókat, illetve néhány jellemzően vidékies társadalmi mutatót vesznek figyelembe.
- A legelfogadottabb általános mutató a népsűrűség.
 - A népsűrűség esetében sem egységes az a határérték, amely felett, vagy alatt egy adott területet rurális térnek tekintenek. Általában és települési szinten a 100 lakos/km², vagy a térségi népesség-koncentrációt figyelembe véve a 150 lakos/km² az a népsűrűségi küszöbérték, ami alapján a vidéki tereket besorolják.

(Csatári B. 2004)

FOGALMI KERET: A VIDÉKI KISTELEPÜLÉSEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

□ Vidéki térség definíciója:

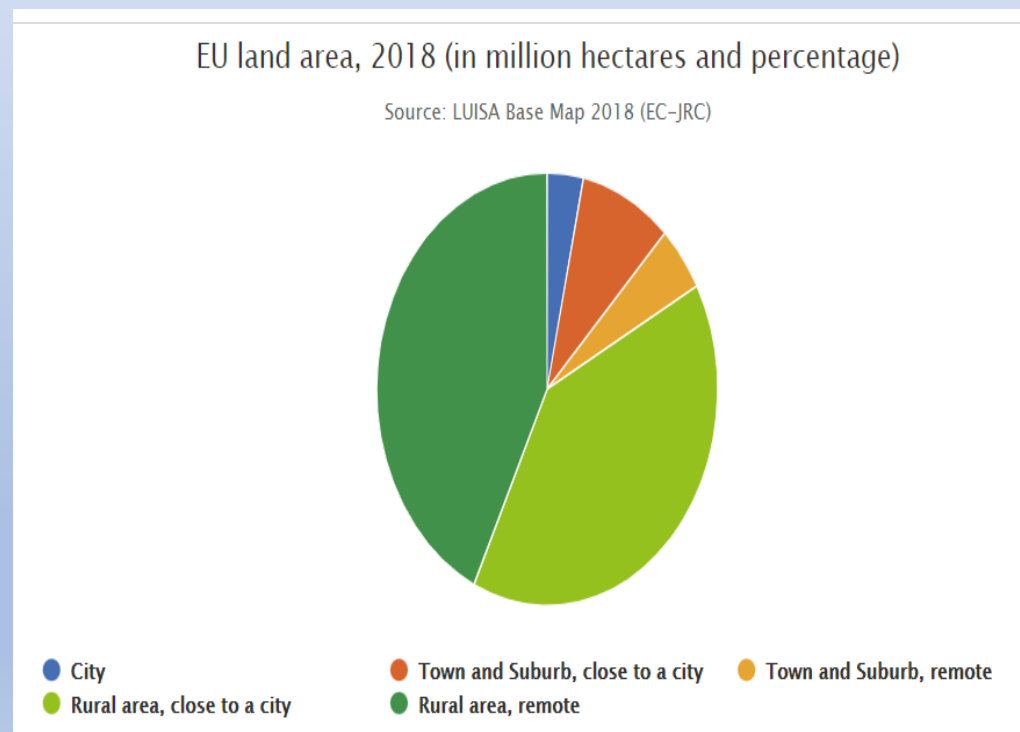
- Népsűrűség az EU-ban (2018), forrás: <http://themasites.pbl.nl/cities-in-europe/>

FOGALMI KERET: A VIDÉKI KISTELEPÜLÉSEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

□ A földterület megoszlása az EU-ban:

- Az EU területének **83%-a rurális térség**

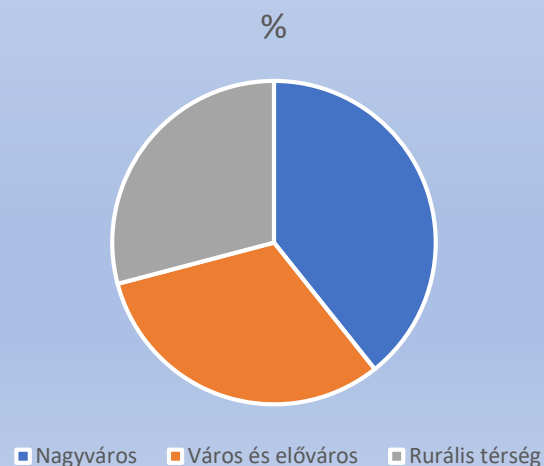

FOGALMI KERET: A VIDÉKI KISTELEPÜLÉSEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

□ Az uniós lakosság megoszlása településszerkezet szerint (Eurostat, 2018):

- 39,3% - nagyváros
- 31,6% - város és előváros
- **29,1% - rurális térség**

(cities: > 300 000 fő, town: max. 300 000 fő)

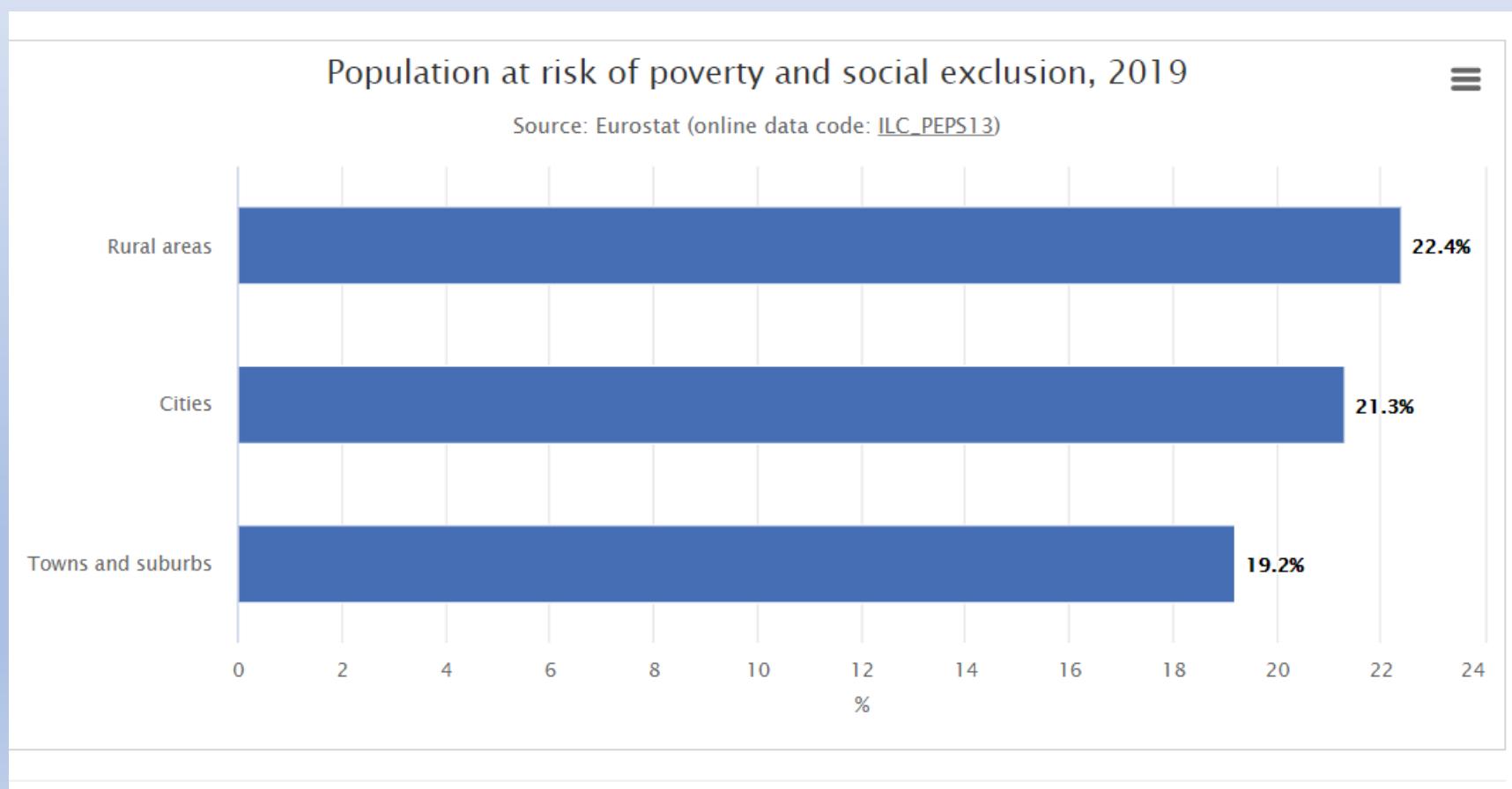

FOGALMI KERET: A VIDÉKI KISTELEPÜLÉSEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

- ❑ Az EU lakosságának közel **1/3-a** rurális térségben él
- ❑ Speciális problémák:
 - Elöregedő társadalom
 - Szegénység és társadalmi kirekesztés veszélye
 - A szolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés korlátozott volta
 - Gazdasági fejlődés problémája (alacsony GDP)

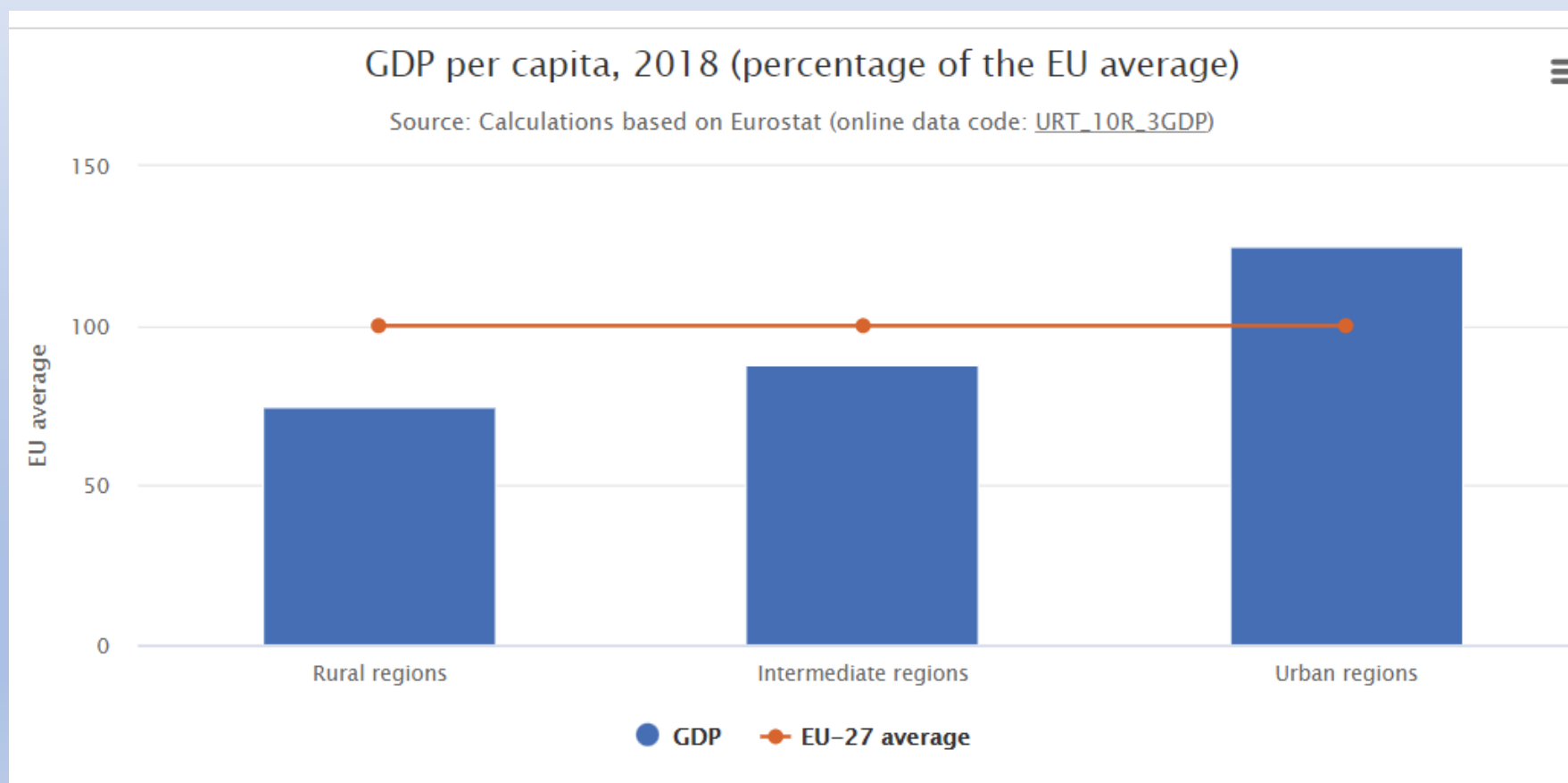
FOGALMI KERET: A VIDÉKI KISTELEPÜLÉSEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

- Szegénység és társadalmi kirekesztés veszélye:

FOGALMI KERET: A VIDÉKI KISTELEPÜLÉSEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

- Gazdasági fejlődés problémája (alacsony GDP)

AZ EURÓPAI PARLAMENT KÖZÖS MUNKACSOPORTJAI (INTERGROUPOK)

□ DEFINÍCIÓ (Brucker B.):

A közös munkacsoportok olyan, a formalitás és az informalitás határán álló, különböző politikai csoporthoz tartozó EP-képviselőket tömörítő, többnyire ideológiamentesen működő képviselői csoportosulások, amelyek valamely szakpolitikai, vagy más, hobbijellegű szakterület érdekeinek az uniós döntéshozatalba való becsatornázásával foglalkoznak.

AZ EURÓPAI PARLAMENT KÖZÖS MUNKACSOPORTJAI (INTERGROUPOK)

❑ MŰKÖDÉSI JELLEMZŐK:

❑ *Formalizáltság hiánya:*

- ❑ AZ EP-képviselők maguk döntenek, hogy részt kívánnak-e venni egy vagy több közös munkacsoport tevékenységében, illetve ha igen, melyikében
- ❑ Nem az EP szervei → nem az EP hivatalos álláspontját képviselik

❑ *Specializáció:* az egyes csoportok meghatározott szakpolitikai részterülettel foglalkoznak (pl. állatvédelem, kisebbségügyek, nagyvárosok)

❑ *Apolitizáltság:* a tagok háttérbe szorítják csoportidentitásukat és az elérendő szakpolitikai célokra koncentrálnak

❑ *Külső (EP-n és általánosságban az EU-n kívüli) szervezetek és személyek bevonása:* lobbiszervezetek, az Európai Bizottság releváns főosztályai (DG REGIO), Régiók Bizottsága stb.

A KÖZÖS MUNKACSOPORTOK EGYSZERRE A KÜLSŐ LOBBI (érdekérvényesítő szervezetek) ÉS A BELSŐ ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS (EP-képviselők) TEREPEI.

AZ EURÓPAI PARLAMENT KÖZÖS MUNKACSOPORTJAI (INTERGROUPOK)

☐ ÉRDEKÉRÉVÉNYESÍTŐ KÉPESSÉG:

☐ *Procedurális tengely (eljárások kiaknázása):*

→ ESZ szerint meghatározott számú EP-képviselő támogatására (5–10%) van szükség bizonyos esetekben

(saját kezdeményezésű jelentésekhez módosítás akkor terjeszthető elő, ha az EP-képviselők 10%-a támogatja a módosító indítvány benyújtását)

☐ *Parlamenti funkciókhoz kötődő tengely:*

→ a közös munkacsoportok ülésein kialakított álláspont becsatornázása a munkacsoportban részt vevő befolyásos politikusok révén

☐ *Intézményi tengely:*

→ a közös munkacsoportok ülésein kialakított álláspontok más intézményekbe történő becsatornázása: írásbeli + szóbeli választ igénylő kérdések

A RURÁLIS TÉRSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ KÉRDÉSEK AZ EP KÖZÖS MUNKACSOPORTJAIBAN (INTERGROUPOK)

- ❑ TERÜLETI KÉRDÉSEK KÉPVISELETÉVEL FOGLALKOZÓ KÖZÖS MUNKACSOPORTOK (INTERGROUPOK):
 - ❑ *A) egy adott földrajzi terület érdekeinek képviselésével foglalkozó közös munkacsoportok*
 - ❑ Balti Európa Intergroup *(korábbi ciklusokban)*
 - ❑ Atlanti Part Intergroup *(korábbi ciklusokban)*
 - ❑ *B) meghatározott ágazati kihívással szembenező területek képviselésével foglalkozó közös munkacsoportok*
 - ❑ Városok Intergroup
 - ❑ Vidéki, hegyvidéki és távoli területek (RUMRA), valamint intelligens falvak Intergroup
 - ❑ SEARICA (Tengerek, folyók, szigetek és part menti területek) Intergroup
 - ❑ [Hagyományos kisebbségek, nemzeti közösségek és nyelvek Intergroup]

A RURÁLIS TÉRSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ KÉRDÉSEK AZ EP KÖZÖS MUNKACSOPORTJAIBAN (INTERGROUPOK)

- ❑ TERÜLETI KÉRDÉSEK KÉPVISELETÉVEL FOGLALKOZÓ KÖZÖS MUNKACSOPORTOK (INTERGROUPOK):
 - ❑ Centrumterületek érdekképviselése:
 - ❑ Városi Intergroup
 - ❑ Perifériák érdekképviselése:
 - ❑ RUMRA Intergroup
 - ❑ SEARICA Intergroup

RUMRA INTERGROUP

- ❑ 34 képviselő
- ❑ 16 ország
- ❑ Képviselőcsoportok: valamennyi képviselőcsoport (EPP, S&D, Renew, Zöldek/EFA, ECR, ID), kivéve a baloldali, szélsőbaloldali pártokat tömörítő, mérsékelt euroszkeptikus GUE/NGL – Adam Mouchtar: a rurális kérdés kifejezetten fontos a jobboldal számára (Id.: Biológiai sokféleség, vadászat, vidék intergroup – 2014-2019: jobboldal: 70; centrum: 10; baloldal: 18 – *Forrás: saját kutatás*)

RUMRA INTERGROUP

- ❑ A tagok 75%-a rurális térségből származik, de van nagyvárosi tag is
 - Ara-Kovács Attila (DK; S&D): *„a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődés alapfeltétele a városi és vidéki térségek párhuzamos, egymást kiegészítő fejlesztése. Egy sikeres országhoz és sikeres Európai Unióhoz mind erős városokra, mind pedig virágzó vidéki térségekre szükség van. Ha a város és a vidék is fejlett, azok csak erősítik egymást. A városi emberek érdeke is a fenntartható és válságoknak ellenálló mezőgazdaság és az élelmiszerbiztonság megteremtése, a vidéki települések könnyű elérhetősége, az internetszolgáltatás megléte, vagy akár az okos egészségügyi megoldásokhoz való hozzáférés vidéken. Ha pedig jólét van a városokban, az a vidéki emberek számára is előny. A környezetvédelem terén pedig mind a városokban, mind pedig vidéken szükséges határozott lépéseket tenni, mert csak együtt lehet legyőzni a klímaváltozás okozta kihívásokat.”*

RUMRA INTERGROUP

- ❑ A képviselői csoportosulás 15 partnerintézettel és a rurális, hegyvidéki és aprófalvas térségek fejlesztésével foglalkozó szervezettel és európai szintű érdekszövetséggel áll kapcsolatban:

- Smart Village Network
- Euromontana
- Future of Rural Energy in Europe (FREE)
- Rurality-Environment-Development (R.E.D.)
- European Council of Young Farmers (CEJA)
- Southern Sparsely Populated Areas (SSPA)
- German LEADER Association
- German County Association

+ rurális térségek polgármestereivel való együttműködés (apolitizáltság, szélsőségesen euroszkeptikus politikusokkal nem kívánnak együttműködni!)

- ❑ A partnerszervezetek rendszeres résztvevői a közös munkacsoport üléseinek, és előadásaikkal hozzájárulnak ahhoz, hogy a munkacsoport tagjai szélesebb körű információkkal rendelkezzenek a rurális térségek témájában.

RUMRA INTERGROUP

- ❑ Adam Mouchtaral, a RUMRA intergroup koordinátorával készített interjú:
 - ❑ a képviselői csoportosulás kiemelt szerepet játszik az uniós vidéki térségek kihívásainak kezelésében
 - ❑ legnagyobb siker: a közös munkacsoport tagjai – a közös egyeztetés eredményeként – olyan egyéni képviselői módosító javaslatokat tudtak benyújtani a többéves pénzügyi kerethez (pl. a rurális térségekben való digitális fejlesztések), amely hatékonyabban figyelembe veszi a perifériák érdekeit

A RURÁLIS TÉRSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ KÉRDÉSEK AZ EP KÖZÖS MUNKACSOPORTJAIBAN (INTERGROUPOK)

- ❑ *Az EP állásfoglalása a vidéki, hegyvidéki és távoli területek sajátos szükségleteinek kezeléséről (2018)*
 - ❑ A RUMRA Intergroup szerepe:
 - A jelentéstervezet megvitatása a közös munkacsoport ülésén
 - Módosító indítványok megfogalmazása
 - A módosító indítványok beterjesztéséhez szükséges támogatás biztosítása

KONKLÚZIÓ

- ❑ A rurális térséggel összefüggő problémák jelen vannak az EU-ban
- ❑ Az EP-n belül a formalitás és az informalitás határán álló RUMRA intergroup foglalkozik a kérdéssel
- ❑ Kizárólag a rurális térségeket érintő kérdésekkel foglalkoznak – a városokat érintő kérdésekkel nem foglalkoznak
- ❑ A közös munkacsoport korlátozott érdekérvényesítő szereppel rendelkezik – hozzáadott értékek:
 - A kérdés megvitatás
 - Módosító indítványok benyújtása
 - A módosító indítványokhoz szükséges támogatás megszerzése
 - Szóbeli választ igénylő kérdések benyújtása – a probléma napirenden tartása

KÖSZÖNÖM SZÉPEN A FIGYELMET!
(brucker.balazs@krtk.hu)

